

Список використаних джерел

1. Варварская “реконструкция”: Россия разрушает памятники украинской культуры в Крыму. URL: <https://share.america.gov/ru/варварская-реконструкция-россия/> (дата звернення: 26.03.2023).
2. В Севастополе демонтировали памятник гетману Сагайдачному. URL: <https://korrespondent.net/ukraine/politics/3354886-v-sevastopole-demontyrovaly-pamiatnyk-hetmanu-sahaidachnomu> (дата звернення: 26.03.2023).
3. В Симферополе открыли памятник Народному ополчению. Российская газета. URL: <https://rg.ru/2016/12/30/reg-ufo/v-simferopole-otkryli-pamiatnik-narodnomu-opolcheniiu.html> (дата звернення: 26.03.2023).
4. В столице Крыма открыли памятник Дзержинскому. URL: <https://crimea.ria.ru/20210911/v-stolitse-kruma-otkryli-pamyatnik-dzerzhinskomu-1120833214.html> (дата звернення: 26.03.2023).
5. Деякі питання спорудження (створення) пам'яників і монументів : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2004 р. № 1181. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1181-2004-p#Text> (дата звернення: 26.03.2023).
6. Іванець А. До питання про використання Росією монументальної пропаганди як елементу окупаційної політики на тимчасово окупованій території Криму у 2014–2018 роках. Українознавство. 2018. № 4. С. 64–79.
7. Памятник вежливым людям. URL: https://www.tripadvisor.ru/Attraction_Review-g298048-d17690713-Reviews-Monument_to_Polite_People-Simferopol.html (дата звернення: 26.03.2023).
8. Памятник Д. Н. Сенявину в Севастополе. Описание места. RuTraveller. URL: <https://www.rutraveller.ru/place/142862> (дата звернення: 26.03.2023).
9. Пам'ятник Катерині II (Сімферополь). Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Пам'ятник_Катерині_II_\(Сімферополь\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Пам'ятник_Катерині_II_(Сімферополь)) (дата звернення: 26.03.2023).
10. Памятный знак «Наш дом Россия» в городе Симферополь. Шукач. URL: <https://www.shukach.com/ru/node/52013> (дата звернення: 26.03.2023).
11. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15.04.2014 р. № 1207-VII : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (дата звернення: 26.03.2023).

Науковий керівник: доктор історичних наук, професор Масненко В.В.

МІСЦЕ ГЕОРГІЯ НАРБУТА В УКРАЇНСЬКОМУ МИСТЕЦТВІ

Овдій С.М.

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

e-mail: sergiyovdiy@gmail.com

Знання діячів української історії, які у кожній галузі своєї діяльності були видатними та заслуженими перед народом є важливою складовою у формуванні національної самосвідомості та вихованої особистості. Серед таких діячів можна виокремити Георгія Нарбута.

Актуальність з'ясування цих проблем зумовлюється як завданнями історичної науки, її прагненням дати об'єктивну і по можливості вичерпну оцінку

історичним подіям і постатям, так і значенням історичного досвіду минулого для ефективного вирішення актуальних проблем сучасного державотворення, надійного захисту національних інтересів українців.

Творчості Г. Нарбута присвячене відносно незначне число фахових праць, причому znana частина з них є каталогами виставок його робіт, матеріали відповідних мистецтвознавчих конференцій тощо. Значний масив відомостей про доробок Г. Нарбута можна знайти в узагальнюючих працях з історії українського образотворчого мистецтва й графіки на межі XIX-XX століть, а також присвячених загальним закономірностям формування епохи модерну в зазначений історичний період.

У проведенні дослідження використовувався комплексний підхід, зумовлений необхідністю залучення порівняльно-історичного методу. Необхідним стало застосування культурологічної методології, що включає в себе соціокультурний підхід, який є важливим для даного дослідження.

Знайти місце Г. Нарбута як індивідуального явища не важко, адже всі особливості його хисту, весь його творчий доробок є безцінним. Варто зазначити, що Георгій Іванович розробив проект герба та печатки Української держави й популяризував тризуб як основний національний знак. Також він був автором дизайну грошей для українських урядів Центральної Ради й Гетьманату, професором-засновником та першим ректором Української Академії мистецтв.

Необхідно підкреслити, що Г. Нарбут ґрунтовно займався геральдиком: досліджував і сам розробляв герби. Одна з найвідоміших «шрифтових» робіт Нарбута – «Українська Абетка», саме її називають взірцем української графіки. Роботу над нею Нарбут розпочав у Санкт-Петербурзі, де пройшли його студентські роки та роки становлення як митця, а перероблював та доповнював уже повернувшись на рідну землю [4].

Він допоміг вижити молодій Київській Академії під час війни (ректором якої був на той час), заклав підвалини вищої графічної освіти в Україні та виховав плеяду талановитих майстрів. Ще за життя Нарбут став орієнтиром у виробленні свого стилю для багатьох сучасників. У сьогоденні його шрифти використовують графічні дизайнери всього світу.

Як зазначав дослідник його творчості, мистецтвознавець Платон Білецький, сама природа дала Нарбутові все необхідне, щоб стати графіком-віртуозом: міцні, точні, чутливі руки, виняткову пам'ять (завдяки якій художник безпомилково відтворював через роки побачений орнамент), рідкісну працездатність, спокійну вдачу й дисциплінованість [3].

Підсумовуючи все вищезазначене, можна зробити висновок про визначне місце Георгія Нарбута в українському мистецтві. Мистецтвознавець Степан Таранушенко писав: «В особі Нарбута [...] українське мистецтво здобуло першорядного майстра європейської виучки й діапазону творчості, одночасно з тим Україна дала світовій культурі блискучого, яскраво національного графіка» [6].

Список використаних джерел

1. Федорук О. Георгій Нарбут – реформатор мистецтва графіки та мистецької освіти // Образотворче мистецтво. – 2017. – № 4. – С. 10-13.
2. Мудрак М. Образний світ Георгія Нарбута і творення українського бренду. - Київ : Родовід, 2021. – 159 с.
3. Нагорна О. Георгій Нарбут. – Харків : Фоліо, 2021. – 121 с.
4. Українська абетка та казки в ілюстраціях Георгія Нарбута. - Харків : Фоліо, 2020. – 102 с.
5. Білокінь С. Життя геніального майстра : [Георгій Нарбут]// Образотв. мистецтво. – 2017. – №4. – С. 14-17.
6. Діячі науки і культури України: нариси життя та діяльності [Текст]. – К. : Книги - XXI, 2007. – 464 с.

Науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент Захарченко М.В.

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ

Петренко М.Ю.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: petrenko.mykhailo2321@vu.cdu.edu.ua*

Українська народна архітектура є однією з визначальних галузей традиційної культури. Її досліджують у різних напрямках таких, як будівельні конструкції та матеріали, типи планування, системи опалення, екстер'єр, інтер'єр та декоративне оздоблення житла.

Основними характеристиками традиційного українського житла є його горизонтальне планування та опалення. Ці ознаки дають змогу встановити загальноетнічні риси української народної архітектури, а інші залежать від природно-географічного середовища, господарських занять, умов соціально-економічного розвитку. До них відносять будівельний матеріал, конструкцію будівлі, покрівельний матеріал та крутизну схилів даху [3, 6].

В XVII - XVIII ст. народна архітектура українців, яка мала багато спільних східнослов'янських рис, набула яскравої національної виразності. На це вказують архітектурні особливості різних історико-етнографічних районів України.

Для кожного району були характерні свої моделі народних жител. Для будівництва їх використовували в лісових районах дерево, у лісостепі - глину, соломку, дерево, в степу – глину, камінь.

Народна будівельна творчість постійно зазнавала впливу різних факторів, що призвело до виникнення та застосування різних форм конструктивних прийомів, які стали характерними для української архітектури.

Типові риси житл у плані будинку, організації використання окремих приміщень, у художньому оздобленні присутні в усіх районах України.